

Kemal Ahmet Arû'yu Anarken

Doğan Hasol

Kemal Ahmet Bey 1932'de, (ben doğmadan beş yıl önce) Galatasaray Lisesi'ni bitirmiş; 1937'de de Güzel Sanatlar Akademisi'ni. Yaşamının önceki ve sonraki bölümleri yaşamöyküsünde bulunabilir. Ben pek kolay rastlanamayacak bazı anılara değinmek istiyorum.

Kemal Ahmet Arû, 1973-75 yılları arasında Galatasaray Spor Kulübü yönetiminde görev almıştır. Prof. Dr. Mustafa Pekin'in başkan olduğu dönemdir bu. Aslında Arû'nun sporla ilgisi yok gibiydi. O tarihlerde kendisine, "*Galatasaray'da görev alınmaz, verilir*" denmiş olduğuna eminim; çünkü o camiada, Galatasaray Lisesi'nde okumuş olan herkesin "Galatasaraylılığa borcu" olduğu kabul edilir. Kemal Ahmet Bey Kulüpte, kuşkusuz, futbolla ya da başka bir spor dalıyla ilgilenmedi; ama başta Florya'daki spor tesisleri ile lise girişinin arkasındaki Galatasaray Müzesi'nin yapımı ve genişletilmesi olmak üzere bazı yönetsel işlerle ilgilendiğini söyleyebiliriz.

Hoca, dostlarıyla, yaş ve mevki farkı gözetmeksizin birlikte olmayı, birlikte yiyip içmeyi, eğlenmeyi, zevkleri paylaşmayı seven bir kişiliğe sahipti. Bu özelliğinde, çok erken kaybettiği sevgili eşi Günseli Hanım'ın da ciddi bir payı olduğunu düşünmüşümdür. Evleri dostlarına hep açıktı. Orada sık sık davetler düzenleyerek dostları ağırlamaktan zevk alırlardı. Hoca bu geleneği Günseli Hanım'ın vefatından sonra da sürdürdü.

1967 yılında Constructa Fuarı için Hannover'e gitmiştik. Kemal Ahmet Bey'in ve Ruhi Bey'in (Kafesçiođlu) Fuar organizasyonu kapsamında sanırım danışmanlık türünden bir görevleri vardı. Onların dışında İTÜ öğretim kadrosundan Sedat Gürel, İmer Sungurođlu, Yılmaz Zenger, Necati Şen ve ben de Fuar için Hannover'deydik. O tarihlerde Hannover'de olan İTÜ mezunu mimarlar Güner ve Gürkan Gezim çifti de bize katılmıştı. Hoca'ya ve Ruhi Bey'e oradaki görevlerine ilişkin olarak fuar yönetimince bir ödeme yapılmıştı. Kemal Ahmet Bey bir gün hepimizi akşam yemeği için Löwenbräu'ya davet etti. Hoca'nın önerisine göre, bu cömertliği Ruhi Bey'le paylaşacaklardı. Öyle de oldu. Bol gürültülü bakır çalgılar orkestrası eşliğinde, sürahi büyüklüğündeki bardakları kollarına takıp servis yapan iri cüsseli Alman kadınların koşuşturduğu bir ortamda keyifli bir gece geçirdik.

Asistanlığım sırasında, Hayzuran'la birlikte zaman zaman mimari proje yarışmalarına katılırdık. Yine böyle bir yarışmaya katılmıştık: İstanbul'da Harp Akademileri Proje Yarışması. Bu yarışmanın İstanbul Teknik Üniversitesi açısından kritik bir yönü vardı. İTÜ de, kampusunu taşımak amacıyla Maslak'ta aynı araziye, yarışmanın açıldığı araziye talipti. Araziye sahip çıkma konusunda İTÜ ile Birinci Ordu Komutanlığı arasında yazışmalar da olmuştu. Rektörlük, şehir içindeki üç eski kışlaya (Taşkışla, Gümüşsuyu ve Maçka) sıkışmış olan üniversitenin gelişebilmek için yeni bir kampusa, bu nedenle de bu iş için elverişli görülen söz konusu araziye gereksinmesi olduğunu yazmıştı. O dönemdeki 1. Ordu Komutanı Cemal Tural'dan gelen yanıt hiç de umut verici değildi. "*Kamp için Kilyos'a gidin!*" diyordu Tural. İşte biz bu arazide Harp Akademileri için açılan iki dereceli mimari proje yarışmasına katılmış ve ikinci ayağa katılmak üzere seçilmiştik.

Bir gün Rektör Bedri Karafakioğlu'nun beni çağırıldığını bildirdiler. İrkildim... Açıkçası, tatsız bir sitemle karşılaşacağımdan ürkütm. Taşkışla'da Rektör'ün odasına girdiğimde sıkıntılıydım. Karafakioğlu'nun yanında, kampus hazırlık çalışmalarıyla ilgilenen Prof. Kemal Ahmet Arû da vardı. İki birden beni babacan bir tavırla karşıladılar. Başarımızı kutladıktan sonra asıl konuya girdiler. Harp Akademileri tesislerinin kaplayacağı alanın, daha doğrusu, tesislerden artakalan bölümün İTÜ kampusu için yeterli olup olmayacağını merak ediyorlardı.

Masadaki harita üzerinde, Harp Akademileri'ne ayrılmış olan alanı gösterdim. Memnun oldular: Kalan arazi İTÜ kampusunun gereksinmesini karşılayacak gibi görünüyordu.

Bilindiği gibi, daha sonra Maslak'taki alan İTÜ ile Harp Akademileri arasında dostça paylaşıldı. Harp Akademileri de, İTÜ de o araziye paylaşım yerleştiler. İTÜ'ye verilmiş olan ve Armutlu bölgesindeki yaklaşık 1 milyon metrekairelik bir bölüm arazi de kargaşalı, karanlık dönemde

gecekonducuların işgaline uğradı. Mahkeme kararlarına karşı işgal, siyasetçi koruması altında hâlâ sürüyor.

İTÜ Kampusu'nun Maslak'a taşınması, daha doğrusu, kampusun Maslak'ta kurulup geliştirilmesinde en büyük pay kanımca, Kemal Ahmet Bey'indir. O zamanlar özellikle Mimarlık Fakültesi'nde yeni kampus fikrine şiddetle karşı çıkan öğretim üyeleri vardı. Üniversite'nin şehir merkezinden uzaklaşması istenmiyordu. Maslak şehir merkezinden uzak bir nokta gibi görülüyordu. O günün kabullerine göre bir bakıma öyleydi de... O tarihlerde şehrin kuzeye doğru kayma çılgınlığıyla karşı karşıya kalmayacağı düşünülüyordu. Kemal Ahmet Bey, bütün güçlükleri Rektör Bedri Karafakioğlu'nun da desteğiyle aştı ve Kampus'un Maslak'ta edinilen araziye yerleşmesinin öncüsü oldu. Kampus yerleşmesinin ve tasarımının beklenen mimari düzeyde olmamasını bir yana bırakırsak kampus fikri onurunun, Kemal Ahmet Bey'in öteki birçok başarısını aşan, belki de en büyük yaşam başarısı olduğunun teslim edilmesi gerekir.

Bu değerlendirmeyi doğrulamak için, İTÜ'nün bugün kampustan yoksun bir şekilde yalnızca üç kışlaya sığınmış olarak bir an düşünülmesi bile bir kâbus oluşturmaya herhalde yeter de artar bile.

(Burada bir parantez açarak, Prof. Dr. Bedri Karafakioğlu'nu da anmalıyız. İTÜ'nün yetiştirdiği ve övündüğü en parlak öğretim üyelerinden biriydi Karafakioğlu. Ne yazık ki o da değerli birçok bilim ve düşün insanı gibi terörün hedefi oldu. 1978 yılında, ülkeyi o günlerde kasıp kavuran hain güçlerin bir silahlı saldırısı sonucunda daha 63 yaşındayken yaşamını yitirdi.)

Hoca'yı zaman zaman evinde ziyaret ediyordum. Ziyaret, tabii, onun keyif aldığı şekilde viskiyle karışık sohbetle sürüyordu. Galiba 1998 yılıydı, Gelibolu Yarımadası Barış Parkı Uluslararası Fikir ve Tasarım yarışması açılmıştı. Prof.Dr. Ahmet Keskin'le bu yarışmaya katılıyorlardı. Hoca, sıcak sohbet sırasında gençlerin yeterince enerjik olmadığından yakınıyordu. "Genç" dediği Ahmet Keskin'di. O günlerde Hoca 86 yaşındaydı; Ahmet Keskin ise 73.

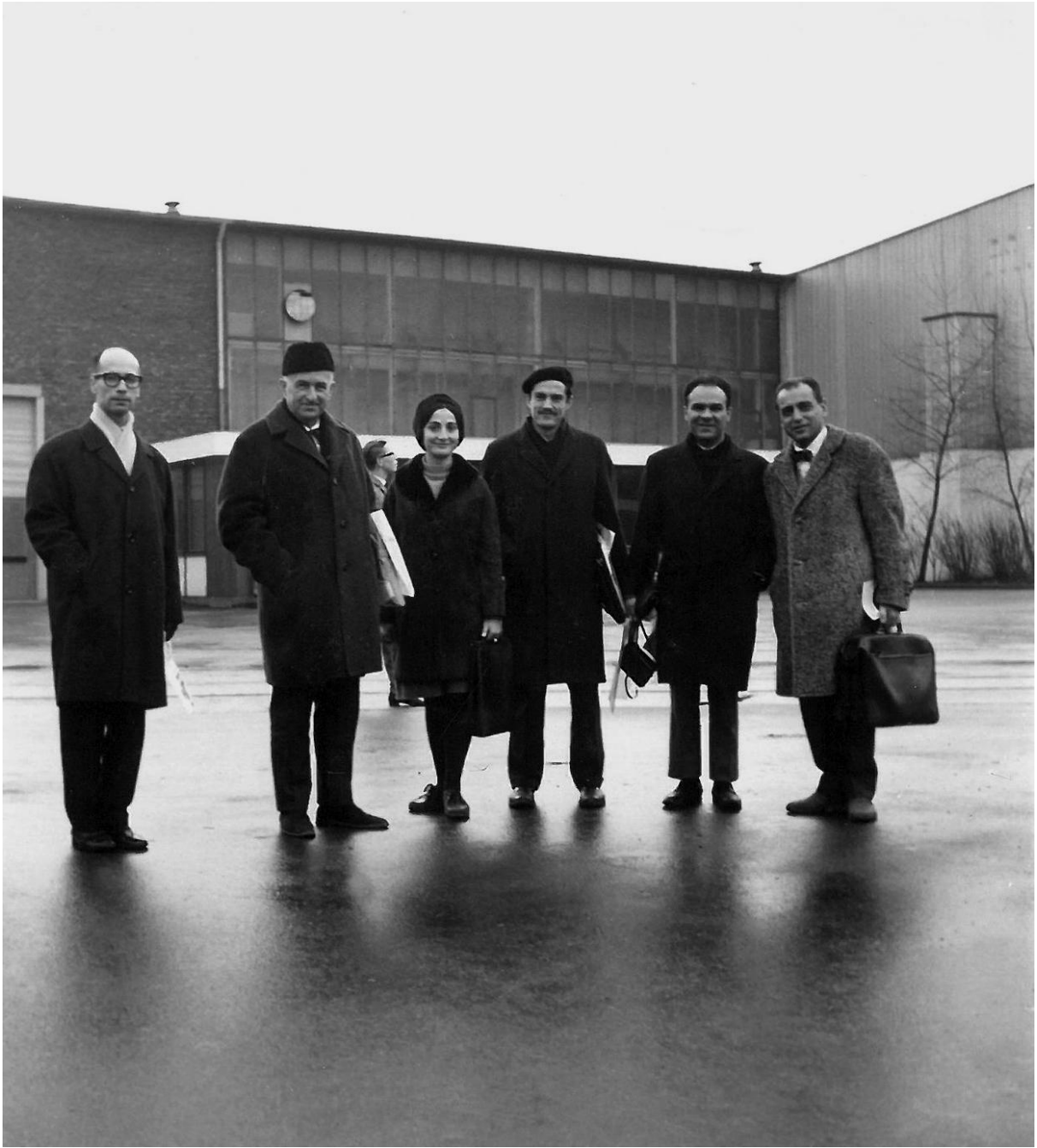
Bir gün yine beni telefonla aradı; Teşvikiye'deki evinde buluştuk. Kitap olarak hazırladığı anılarından söz etti. Bir bankanın yayıneviyle kitabın basımı konusunda anlaşmışlar; kendisine bir avans bile ödenmiş. Kitabın basılması uzadıkça uzamış; sonunda da kendi iç sorunları nedeniyle yayını gerçekleştiremeyeceklerini bildirmişler. Hattâ avanstan da vazgeçmişler.

Hoca bütün bunları anlatırken dertliydi. "*Hocam üzülmeysin kitabı biz YEM'de basarız*" dediğimde bir yandan sevindi, bir yandan da "*Koskoca banka basamadı, sen nasıl basacaksın?*" diye kuşku belirtti. Oysa, Hoca'nın Türk Kenti adlı kitabını daha önce YEM'de yayımlamıştık. Üstelik, anıların bir bölümünü YEM'in Harbiye'deki konferans Salonu'nda "Anılarda Mimarlık" dizisi kapsamında anlatmıştı. Onları da daha önce yayımlamıştık. Önerinin ciddi olduğunu anlayınca, zaten açılmış olan viski şişesinden yüklü birer bardak daha alındı, kutlamaya Hayzuran da çağırıldı. Ve "*Kemal Ahmet Arû/Bir Üniversite Hocasının Yaşamının 80 Yılı*" kitabı Aralık 2001'de böyle çıktı. O zaman Hoca 89 yaşındaymış.

Ayrıca Hoca çok iyi bir arşivciydi de. Teşvikiye'deki evi belgelerle, projelerle, fotoğraflarla doluydu. Kendisinden alarak Sanal Mimarlık Müzesi'ne aktardığımız fotoğraflar mimarlık belleğimizi zenginleştirdi.

Hoca ilerlemiş yaşına rağmen evinde sürekli olarak çalışıyor ve yeni kitaplar üretiyordu. yayımlanmak üzere bize 3 kitap daha verdi. *Genel Kültür, Üniversite Yapıları ve Kentel Tasarım*. Ne var ki o kitapları onun geriye kalan kısa yaşam süresi içinde yayımlayamadık.

Hoca'yı bir kez daha özlem ve saygıyla anıyorum.

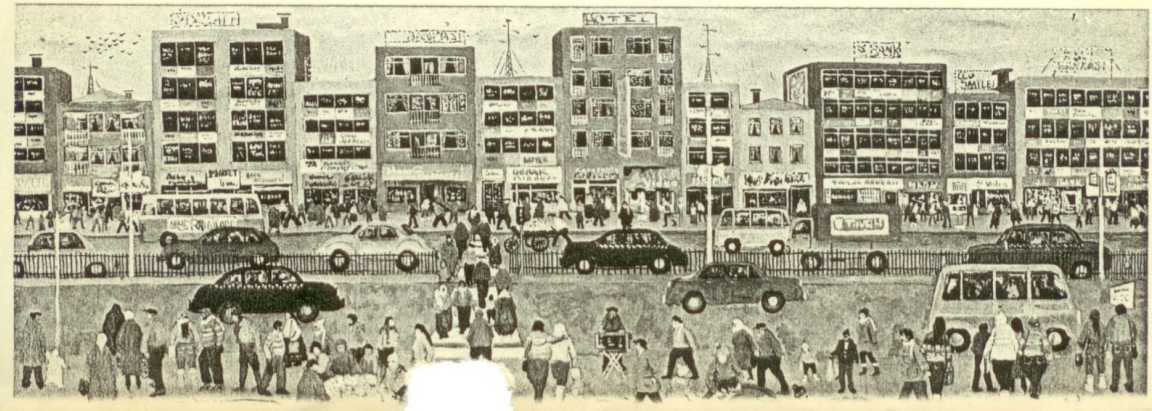
4 Nisan 1987

Sergili Doğan Hasol,

Tebrik kartına bu kadar geç cevap vermenin
utancı içindeyim.
Yılım 4. ayında yeni yıl tebriki bilmem ne kadar
Kabule şayan dır; bir kısmına mazeret var. İlk ay
wash. da Emrededydim; ama üst tarafını, hocam
olmam nedeniyle bağışlayacaksınız; başka şatemiz
70k.

1987 nin geri kalan 9 ayında, sana, ve
aile mutluluklar, xwinç dolu günler,
başarılar ve sağlıklar diler gözlerinizden
operim.

Sergilerimle
K. A. ARİ

YEMAL AHMET ARÜ

Sünger
KABAKCIOĞLU